

Znamenáme se v plnej úcte Vám oddaní
Za Hlavný sbor Tel[ovýchovnej] slov[enskej]
jed[noty] Sokol:
Štefan Erhardt hl[avný] správca
František [?], hl[avný] taj[omník]
Štefan Begáň, spr[ávca] výb[oru] maj[etkového]
Emil Jalovecký spr[ávca] lit[erárneho] výboru
Milan Getting, ved[úci] slov[enského] Sok[ola]
Jozef Bajus, hl[avní] pokl[adník]
Peter Ružiak, spr[ávca] poroty

Dano v New Yorku, dňa 15. septembra 1916

DOPIS

AÚTGM, f. T. G. Masaryk, sign. V-VII-35-a/5, k. 283. Originál, rukopis. Záhlaví: Od. Telocvičnej Slovenskej Jednoty Sokol v Amerike.

Telocvičná slovenská jednota Sokol Spojené štáty v Amerike T. G. Masarykovi
New York, NY, 9. října 1916

/94

New York, N.Y., 9. oktobra 1916

Veľactený pane!

V obálke s týmto listom nájdete prípis od Telocvičnej slovenskej jednoty Sokol v Amerike, ktorá Vás chce tým pozdraviť a Vám povedať, že táto slovenská organizácia v Amerike je s Vami a chce stúpať v budúcnosti v otázke národnej, ako jej to Vy naznačíte.

List tento pripojujem, aby som v krátkosti povedal kto sme, lebo mám oprávnenú obavu, že známosť o nás tam za vodou je nie taká, ako o iných spolkoch slovenských z Ameriky.

Je nás okruhlych 12 000 mužských, ženských i podrostu. Medzi Slovákmi v Amerike tvoríme živel pokrokový a prežívame také pomery, ako nekdajší hlasisti na Slovensku.

Od vypuknutia svetovej války sme začali hlásať program česko-slovenský, nakoľko moje styky s Rudolfom Pilátom z Prahy, s Antonom Štefánkom, redaktorom Slovenského denníka, s dr. Vavrom Šrobárom, dr. Pavlom Blahom a inými mi to umožňovali.

Pre hlásanie tohoto programu sme sa dostali do sporu s Ivanom Daxnerom, Albertom Mamatejom, vodčimi osobami Slovenskej ligy. Náš spor s Ligou datuje sa od nášho posúdenia Memorandumu,¹ ktoré Liga vydala, o ktorom snáď známosť máte. Zo sporu tohoto sme aspoň natoľko vyšli ako víťazi, že aj Liga konečne prijala program česko-slovenský, čo aký okyptený, ale predsa, a dnes sa rezervujeme pre ten prípad, ak by bolo treba, aby sme pracovali za Váš program bez kladenia včasných podmienok, požiadavkov, a tomu podobného. Slovom, tvoríme akúsi opozíciu Lige, vyhybujúc organizovaniu iného národného telesa. Dôvody ku tomu sú: V Lige sú zapriahnuté všetky klerikálne živly, ktorým nechceme dať podnet ku utváraniu novej strany. A živly tieto sú ďaleko silnejšie, počtom aj grošom než sme my. Myslíme, že čestne mienená opozícia, ktorá vedie sa tým cieľom jedine, aby už jestvujúca Liga aspoň niečo konala a pri tom zostávala (trebárs pasívne) pri česko-slovenskom programe.

Sme členami Ligy, ale tými, ktorí sú večne nespokojní. S Českým národným združením pracujeme nakoľko to pomery naše dovoľujú a nakoľko malý počet ochotných síl stačí. Ale v našom Sokolstve, pochlubíť sa môžeme, je tej hybnej sily najviac, je tých vykonavateľov onej drobnej práce mnoho.

Tento príspevok je naše prvé prihovorenie ku Vám. My sa ku Vám obraciame ako ku otcovi a prosíme Vás o niekoľko otcovských pokynov pre nás. Vaše slová môžu zelektrizovať našich činovníkov, ako vo správe organizácie, tak aj v jej sboroch a vykonať bude možno mnohonásobne viac.

Za týmto listom nasledovať bude náš prvý príspevok, ktorý použijete podľa Vášho dobrozdania.

Ťažko nám pracovať za takých okolností, v akých sa nachádzame. Tí vyspelejší, ktorí pochopujú situáciu, nedôverujú, žeby Slováci mohli sa dostať von zo zväzku Uhorska; tí, ktorí sú odchovaní školou martinskou nedôverujú Čechom (Daxner, atď.), veľká masa zase vidí malomocnosť svojich vodcov, o ktorých vie, že sami nevedia ničoho bližšieho o pravom stave vecí, začína sa chovať netečne. Politickej, ani dejepisnej literatúry nemáme, niet žiadnej prípravnej školy. Nadoblačné Slovensko stiahnuť dolu na zem, uvedomiť si pravú situáciu a možné východisko, je medzi nami nesnadná vec **A NIJAKO JE NIE DOBRÁ KU POHNUTIU NA OTVÁRANIE VAČKOV.** Ale mám nádej, že keď my, sokoli, začneme pohyb posielania peňazí a budeme vládvať vzbudiť „spolkársku žiarlivosť“, nakoľko poznáme, že toto je najosvedčenejší prostriedok vohnať väčšie tábory do toho, aby svoje sbierky načali, vtedy dosiahneme toho, že Vám peniaze potečú väčším prúdom. S Vojtom Benešom, Emanuelom Voskom sa často stýkam, som nimi informovaný dostatočne, bližšie Vám povedať môže p. Št. Osuský, za ktorého vyslanie sme sa boli zasadili a o ktorom prechováme nádej, že sa osvedčil, že pracuje v tom duchu našom – Vašom za vec.

Prajúc Vám stáleho zdravia a mnoho vytrvalosti, žeby Vám dopriato bolo tešiť sa z ovocia práce Vašej, znamenám sa v hlbokoj úcte.

Milan Getting
redaktor Slovenského Sokola.

DOPIS

AÚTGM, f. T. G. Masaryk, sign. V-VII-35-a/4, k. 283. Originál, strojopis. Záhľavi: Slovak Gymn. Union Sokol, United States of America, Office of the supreme assembly. Tel. slov. jednoty, Spojené štáty v Amerike, Z úradovne Hlavného sboru. Adresa: Profesor Tomáš G. Masaryk, 21 Platts Line, Londýn, Anglie.

1 – V roce 1914 podala Slovenská liga v Americe zvláštní memorandum uherské vládě požadující autonomii Slovenska ve smyslu memoranda z roku 1861. Na memorandum nedostala žádnou dopověď. Text memoranda viz MIŇÁR, I. *Americkí Slováci a Slovensko*. Bratislava 1994, příloha 1.

Politicko-agitačný fond slovenského národa T. G. Masarykovi
New York, NY, 1. listopadu 1916

/95

New York, N. Y. 1. novembra 1916.

Blahorodý pane:

Máme Vám česť sdeliť, že dňa 4. októbra 1916 cestou Bank of Europe v New Yorku zaslali sme Vám \$250.00, ktorý obnos na poslednej schôdzi odhlasovaný bol Vám k voľnému použitiu v akcii Vami vedenej za oslobodenia Čiech a Slovenska, ktorú akciu s uspokojivým úspechom prevádzate.

Podpora, trebárs je nie veľká, ale úprimná a vďačná, je čiastkou zbierky horeoznačeného telesa na oslobodenie Slovenska a uznávajúc Vašu činnosť v tomto smere členovia P[oliticko]-a[gitačného] fondu s radosťou prispievajú týmto obnosom, súc presvedčení, že obeť ide na pravé miesto, kde použitá bude v hnutí za oslobodenie, nášho národa. Nadchnutí týmto duchom newyorskí Slováci združení v neodvislom tomto telese sľúbiac Vám ďalšiu pomoc s úprimným bratským citom žičia Vám a Vaším spolupracovníkom za ľudské práva uhniateného slovenského národa toho najväčšieho zdaru a vytrvalosti.

Pri tejto príležitosti Vás prosíme, žeby ste nám láskavo sdělili, že ako najúspešnejšie by sme mohli pracovať za česko-slovenský program, za ktorý chceme všemožne pracovať.

Keď Vás úctive žiadame o kvitovanie nami zaslaného obnosu, značíme sa s úctou za Pol[iticko]-Ag[itačný] Fond v New Yorku

Julius M. Pletenik
účtovník.
Juraj Mareček
p. predseda^a

DOPIS

AÚTGM, f. T. G. Masaryk, sign. V-VII-60-b/59, k. 286. Originál, strojopis. Záhľavi: Od úradu Politicko-Agitačného fondu Slovenského Národa. Adresa: Prof. Tomáš G. Masaryk, v Londýne.

a – Priložena navštívenka: Julius M. Pletenik, 602 East 73rd Street, Phone 8141 Lenox New York City.